

ВИСНОВОК

творчого керівника, народного артиста України, професора,
завідуючого кафедри оперного співу

Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського

ДЯЧЕНКО ОЛЕКСАНДРА МИКОЛАЙОВИЧА

та наукового консультанта, кандидата мистецтвознавства,
доцента, який не має вченого звання доцента

кафедри концертмейстерства

Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського

СІКОРСЬКОЇ НАТАЛІЇ ВАЛЕРІЇВНИ

про творчий мистецький проєкт та його наукове обґрунтування
аспіранта творчої аспірантури кафедри оперного співу

Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського

ТВЕРДОВОЇ ГАННИ ЄВГЕНІВНИ

**«РОЛЬ НЕАПОЛІТАНСЬКИХ SOLFEGGI У ФОРМУВАННІ
ТЕХНІКИ BEL CANTO В ГАЛАНТНІЙ ОПЕРІ І ПОЛ. XVIII СТ.**

(на прикладі «Марк'Антоніо та Клеопатра» Й. А. Хассе)»,

поданий до захисту на здобуття ступеня доктора мистецтва за
спеціальністю 025 «Музичне мистецтво»

В період навчання в творчій асистентурі та творчій аспірантурі Г. Є. Твердова проявила яскравий талант, непересічні вокальні та артистичні дані та неабияку працездатність, високий рівень творчої та робочої дисципліни. За ці роки вона здобула відзнаки на всеукраїнських та міжнародних конкурсах: стала переможцем конкурсу (1 премія) на Всеукраїнському конкурсі молодих співаків ім. Василя Сліпака (грудень 2017 р.); отримала звання лауреата (2 премія) на 4-му міжнародному

конкурсі оперних співаків ім. Аліди Ване, Латвія, м. Вентспілс (липень 2017 р.); удостоєна премії «Premio Etta e Paolo Limiti» на 4-му міжнародному конкурсі молодих оперних співаків (Італія, м. Мілан, Гранд-фіналістка, театр даль Верме). Брала участь та достойно виступала на таких значних музичних змаганнях як 11-й міжнародний конкурс оперних співаків «Иммлінг» (Німеччина, Бад Ендорф, 2019 р.), - фіналістка та володарка спеціального призу глядатських симпатій); 1-ий міжнародний оперний конкурс ім. Ріти Горр (Бельгія, м. Гент), - фіналістка та володарка спеціального приза від організації «Лірика» (контракт на концерт в театрі «Scala» 2019/2020); 11-й міжнародний конкурс ім. Клавдії Таев (Естонія, м. Пярну, 2020 р.), - лауреат 2 премії (1 премія не присуджена); 1-й міжнародний конкурс оперних співаків ім. Соломії Крушельницької (Україна, Львів), - півфіналістка, спеціальна премія надана Біатою Клаткою та Ольгою Пасічник (стажування у Варшавській Національній опері).

Г. Є. Твердова невпинно напрацьовувала великий, різноманітний репертуар, підвищувала кваліфікацію на майстер-класах видатних співаків сучасності. Серед таких зустрічей – короткотривалих навчань – відмітимо участь у майстер-класах Ольги Пасічник, солістки Варшавської камерної опери, в рамках проекту Open Opera Ukraine (2019 р.), аргентинської барокової співачки Марії Христини Кір в рамках 3-го Фестивалю італійського бароко в Києві, американської оперної співачки Долори Заджик, (в рамках 11- го міжнародного конкурсу ім. Клавдії Таев).

Творча виконавська діяльність періоду навчання Г. Є. Твердової вражає насиченим графіком, об'ємом та складністю виконаних партій в оперних постановках, концертних проектах тощо. Назвемо кілька виконавських робіт, з великого переліку програм:

1. Концерт «Amor sacro e profano» або «Вся музика про любов» від проекту Open Opera Ukraine. Арії та дуети з опери «Артаксеркс» Леонардо Вінчі. (Київ, Кірха Святої Катерини, 17 лютого 2019 р.)
Солісти: Юрій Міненко (контртенор), Ганна Твердова (сопрано).
2. Концерт у Бад-Райхенхальській філармонії у рамках 11-го Міжнародного Іммлінг конкурсу оперних співаків., м. Германія. В. Белліні, Арія Джульєти з опери «Монтекі та Капулеті», Г. Доницетті, Арія Норіни «Дон Паскуале» (Німеччина, 27 лютого 2019 р.)
3. Дж. Верді. Партія Віолети в Концертній постановці опери «Травіата» в рамках Міжнародного мистецького проекту НМАУ ім. П. І. Чайковського та Оперного театру м. Тяньцзі (Китай, Таньзінський оперний театр, 13 квітня 2019 р.). Диригент Цзюнце Донг (Китай), режисер Ю. Журавкова., Хормейстер – Дмитро Кравченко.
4. Г. Ф. Гендель, партія Деймона в постановці опери «Ацис і Галатея» від Open Opera Ukraine. Диригент-постановник Йорг Халубек.
Режисерка- постановниця Тамара Трунова. НМАУ ім. П. І. Чайковського, 12 жовтня 2019 р.
5. Дж. Россіні. Партія Фіорілли в опері «Турок в Італії». Проєкт Каунаського державного театру та Естонського концертного закладу «Промфест». Диригент Е. Пекх (Естонія), симфонічний оркестр Каунаського державного музичного театру (Літва). (Естонія, м. Пярну, театр Ендла, 7-15 вересня 2021 р.)
6. Г. Доницетті. Партія Примадонни в комічній опері «Viva la Mamma або Театральні порядки та безлад». Диригент С. Голубничий, Київський академічний театр опери і балету для дітей та юнацтва. (Україна, Київ, 9 червня 2023 р.)

Повний перелік виконавських робіт Г. Твердової виходить далеко за рамки, передбачені висновком керівника та консультанта, тож зупинимося на тих виконавських роботах в Київській опері, солісткою якої Ганна Твердова стала з 1 вересня 2022 р. Це партія Джульєти з опери

«Ромео і Джульєта» Ш. Гуно, партія Мюзетти з «Богеми» Дж.Пуччіні, партія Примадонни з опери «Viva la Mamma» Г. Доніцетті, партія Феї в опері «Піноккія» Б. Севастьянова та інші.

В ході реалізації творчого мистецького проєкту творча складова розвивалася в руслі ідей, означених в науковому обґрунтуванні. Наукове обґрунтування творчого мистецького проєкту націлене на дослідження практичного аспекту історичного процесу розвитку співацької культури *bel canto*. В центрі дослідження – з'ясування художнього та методичного потенціалу неаполітанських *solfeggi* та створення проєкції неаполітанської системи навчання співаків на сучасну практику вдосконалення техніки співу під час підготовки до виконання партій в Галантних операх I пол. XVIII ст.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у виявленні практичного значення методик послідовного навчання музичній грамоті та співу в неаполітанських консерваторіях – того системного підходу до постановки голосу та його вдосконалення в період раннього *bel canto*, що в результаті дало якості, відомі тепер як визначальні риси класичного бельканто. Вперше розглянуто збірки *solfeggi* Л. Лео, М. Мадзоні, Карло Броскі (Фарінееллі) в аспекті їх приналежності до системи музичної освіти в неаполітанських консерваторіях XVIII ст. Під час процедур виконавського аналізу реконструйовано практичний зміст вправ Л. Лео, М. Мадзоні, Фарінееллі.

Структура та основні положення наукового обґрунтування забезпечили досягнення основної мети дослідження та виконання поставлених завдань. Розгорнуті та ґрунтовні висновки роботи свідчать про успішний результат аналітичної праці, яка направлена на з'ясування суто практичних аспектів виконавської роботи – підготовки вокальної техніки співаків до творчої реалізації музики раннього *bel canto* в Галантній опері I пол. XVIII ст.

Тож можна стверджувати, що наукове обґрунтування творчого мистецького проєкту Ганни Євгеніївни Твердової є завершеною, самостійною кваліфікаційною працею, яка має яскраво виражену практичну та методичну цінність. Важливим доповненням, яке також може слугувати матеріалом для фахових лекційних курсів, є методична розробка здобувачки.

Творчий мистецький проєкт було презентовано зокрема на концерті-іспиті на здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва за участі Ольги Табуліної (партия Марка'Антонія), Національного камерного ансамблю «Київські солісти» (диригент та basso continuo на клавесині Н. Сікорська), який відбувся в Києві, в Колонному залі імені М. В. Лисенка Національної філармонії України, 17.02.22).

Матеріали дослідження викладено в доповідях на трьох міжнародних та одній всеукраїнській науково-практичних конференціях:

1. Твердова Г. Є. Неаполітанські *solfeggi* першої третини XVIII сторіччя в сучасній інтерпретації західно-європейських дослідників: до визначення поняття: доповідь. XX науково-практична конференція українського товариства аналізу музики «Механізми новацій у музичній творчості XX сторіччя : проблеми інтерпретації» / НМАУ ім. П. І. Чайковського (30 жовтня – 1 листопада 2020 року, Київ). Київ, 2020.

2. Твердова Г. Є. Система вокальних вправ неаполітанських *maestro di capella* I пол. XVIII ст.: від сольмізації до вокалізації: доповідь. IV Міжнародна науково-практична онлайн-конференція «Сучасні аспекти теорії та практики оперного співу. Україна-Китай: музичний діалог» / НМАУ ім. П. І. Чайковського (25 - 26 листопада 2021 року, Київ). Київ, 2021.

3. Твердова Г. Є. Десять *solfeggi* Карло Броскі (Фарініеллі): хроніки розквіту бельканто: доповідь. Міжнародні герасимовські читання – 2021

: ЗВУК І ЗНАК. Науково-практична онлайн конференція / НМАУ ім. П. І. Чайковського (16 – 18 квітня 2021 року, Київ). Київ, 2021.

4. Твердова Г. Є. Solfeggi Карло Броскі як творча лабораторія зірки оперної сцени XVIII ст.: доповідь. Міжнародна науково – практична конференція «Музично-театральне мистецтво у глобалізованому світі : проблеми і пошуки» / НМАУ ім. П. І. Чайковського (21 – 23 лютого 2022 року, Київ). Київ, 2022.

Аспірантка творчої аспірантури Г. Є. Твердова в повному обсязі виконала індивідуальний навчальний план щодо творчої, наукової та освітньої складових освітньо-творчої програми за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво». За темою проєкту опубліковано дві статті в фахових виданнях України:

1. Твердова Г. Є. Solfeggi в навчальній практиці неаполітанських консерваторій XVIII ст. як чинник становлення стилю *bel canto* // Науковий журнал «Fine Art and Culture Studies» Вип. 1 / Волинський національний університет імені Лесі Українки. Видавничий дім «Гельветика», 2022. С. 188–195.

2. Твердова Г. Є. Збірка Solfeggi Карло Броскі (Фарінееллі): художня вершина методичної літератури *bel canto* // Збірник наукових статей «Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти» Вип. 6 / Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського, 2023. С. 9-25.

Таким чином, враховуючи зазначені актуальність, наукову новизну, перспективність теми, практичне значення основних положень дослідження та сформульованих висновків, а також блискучу мистецьку реалізацію заявлених підходів до опанування матеріалу сольних партій в Галантній опері I пол. XVIII ст., вважаємо, що науково-дослідна та творча складові творчого мистецького проєкту «Роль неаполітанських *solfeggi* у

формуванні техніки *bel canto* в галантній опері I пол. XVIII ст. (на прикладі «Марк'Антоніо та Клеопатра» Й. А. Хассе)» Ганни Євгеніївни Твердової виконані на високому професійному рівні та відповідають вимогам МОН України. Даний проєкт може бути рекомендований до захисту у разовій спеціалізованій раді на присудження ступеня доктора мистецтва за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво».

Творчий керівник
народний артист України, професор,
завідуючий кафедри оперного співу
Національної музичної академії України
імені П. І. Чайковського

ОЛЕКСАНДР ДЯЧЕНКО

Науковий консультант
кандидат мистецтвознавства
(привірюється до доктора філософії),
доцент, який не має вченого звання доцента
кафедри концертмейстерства Національної музичної
академії України імені П. І. Чайковського

НАТАЛІЯ СІКОРСЬКА

О. Дяченко
Н. Сікорська
Підпис
Засвідчую: начальник загального відділу
Національної музичної академії
України імені П.І.Чайковського

